

II.

Hayatın içinde denge

SAHABİLER, RESÛLULLAH ALEYHİSSALÂTU VESSELAMI mütebessim bir yüz ifadesiyle görmüşlerdir. Onun kızgın olduğunu gördükleri çok az zaman vardır. On yıl hizmetinde bulunan Enes b. Mâlik onu o güne kadar hiç görmediği derecede kızgın halde gördüğü olayı, şöyle anlatır:

“Resûlullah’ın hanımlarının evlerine bir grup erkek gelecek, Resûlullah’ın ibadetini sordular. Sordukları husus açıklanınca, sanki bunu az bularak, ‘Resûlullah kim, biz kim? Allah onun geçmiş ve gelecek bütün günahlarını affetmiştir’ dediler. İçlerinden biri, ‘Ben artık hayatım boyunca her gece namaz kılacağım’ dedi. İkincisi, ‘Ben de hayatım boyunca hep oruç tutacağım, hiçbir gün terketmeyeceğim’ dedi. Üçüncüsü de, ‘Kadınları ebediyen terkedip, onlara hiç temas etmeyeceğim’ dedi. [Daha sonra durumdan haberdar olan] Resûlullah, onları bularak: ‘Sizler böyle böyle söylemişsiniz. Halbuki Allah’a yemin olsun ki, Allah’tan en çok korkanınız ve yasaklarından en ziyade kaçınanınız benim. Fakat buna rağmen, bazan oruç

tutar, bazan yerim; namaz kılarım, uyurum da, kadınlarla beraber de olurum. Kim benim sünnetimi beğenmezse, benden değildir' buyurdu."³⁶⁸

Peygamber aleyhissalâtu vesselamın bu olayla verdiği ders, bir peygamberin kendileri için yol gösterici olduğu insanlara hayatın içinde vereceği en hayati derslerden biridir. Kudsi nebî, onlara manevî ilerlemenin fitrata meydan okumak ve hayattan elini eteğini çekmekle değil, hayatın içinde fitratın inkişaf edeceği kıvamı bulmakla mümkün olacağını öğretmiştir. Bu kıvamın ne olduğunu merak eden için örnek olarak, onun sünneti vardır. Bir melek hayatı değil, bir insan hayatı yaşayarak 'Fahr-ı kâinat' ve 'Habibullah' olabilmiş Peygamber aleyhissalâtu vesselamın sünneti... "Kim benim sünnetimi beğenmezse, benden değildir." Bu sünnet ise, bize hayatın içinde dengeyi ders vermektedir

Kudsi nebînin sünneti, 'zorlaştırma' ve 'yozlaştırma' gibi iki ucun uzağında, bir denge halini, bir orta yolu mü'minlere öğretir: "Herşeyin bir şevki vardır. Her şevkin de bittiği bir zaman vardır. Kişi işini yaparken mutedil hareket eder ve bu itidali devam ettirirse, muvaffak olacağını ümit edin. Şayet [aşırılığa düşerek dikkat çekmiş ve] parmakla gösterilecek hale gelmişse, ona itibar etmeyin."³⁶⁹ Şu sözler de onun sözleridir: "Orta yolu tutun, güzele yakın olanı arayın, sabah vaktinde, akşam vaktinde, bir miktar da gecenin son kısmında yürüyün [ibadet edin], ağır ağır hedefe varabilirsiniz."³⁷⁰

Enes b. Mâlik, bu minvalde, şu olayı bize anlatır: "Resûlullah mescide girmişti ki, iki direk arasına gerilmiş bir ip gördü. 'Bu da ne?' diye sordu. 'Bu, Zeyneb'in ipidir, namaz kılarken uykusu gelince buna takılıyor' dediler. Resûlullah: 'Hayır, çözümlü ipi. Şevkiniz varken namaz kılın, uykunuz gelince de yatın' diye emretti."³⁷¹ Ama öte yandan, namazı her bir rüknüne hakkını vermeden, karganın yiyeceğini gagalaması gibi alelacele kılan kişi için de onun uyarısı vardır.³⁷²

Hz. Âişe validemiz, onun hayatın içinde verdiği denge dersini şöyle özetler: “Resûlullah iki iş arasında muhayyer bırakılırsa, mutlaka en kolayını tercih ederdi. Yeter ki, bu günah olmasın.”³⁷³

Onun hayatındaki bu denge dersinin en çarpıcı veçhesi ise, zıtları aynı kıvamda şahsında buluşturabilmesidir. Kudsî nebî, hem çok iktisatlı, hem çok cömerttir meselâ. Hem çok mütevazıdır, hem de son derece şehametli. Hem çok yumuşak huy-ludur, hem de çok cesur. Hem en ince noktasına kadar adaleti gözetir, hem de çok merhametlidir. Hem son derece vakarlıdır, hem de nihayet derecede hayâ sahibi. Hem çok affedicidir, hem de nihayet derecede izzet-i nefis sahibi. Hem çok şefkatlidir, hem de Allah'ın rızasına aykırı bir tutuma karşı tavizsiz. Hem tevekkülün zirvesindedir, hem de kul olarak kendi üstüne düşeni yapma hususunda nihayet derecede gayretli. Bizde biri öne çıkmışsa diğerinin geri kaldığı bütün bu güzel hasletler, onun şahsında en üst noktada, derece-i kemâlde buluşup kaynaşmıştır. Bu ise, onun bir mucizesidir. Güzel ahlâkın bu kadar farklı veçhesinin bir insanda bu derecede beraberliği, elbette mucizeler mucizesidir.³⁷⁴

